

וילד

רעיונות על הפרשה על פי תורתו של הרב אביגדר נבנצל שליט"א

הרמב"ם פוסק בסוף הלכות ספר תורה: "כל מי שיושב לפני ספר תורה ישב בכבוד ראש באימה ופחד שהוא העד הנאמן לכל באי עולם שנאמר (דברים לא, כו) **"והיה שם בך לעד"**, ויכבדוהו כפי כחו". המקור לדברי הרמב"ם הוא בפרשתנו כשמושה רבינו מצווה את בני לוי לקחת את ספר התורה ולשים אותו לצד ארון ברית ה': **"ויעצו משה את הלויים נשיאי ארון ברית ה' לאמר: לקחו את ספר התורה הזה ושימתם אותו מצד ארון ברית ה' אצלכם והיה שם בך לעד"** (דברים לא, כה-כו) **"יש אומרים דף היה בולט מן הארון מבחוץ ושם היה מונח, ויש אומרים מצד הלוחות היה מונח בתוך הארון"** (רש"י)

שואל מו"ר הרב נבנצל שליט"א: מה פשר הביטוי 'עד' המיוחס לספר התורה? הרי אין לעד זה עיניים לראות ואף לא פה להעיד; ואם תאמר שמעיד בפני הקב"ה, הרי שהכל גלוי וידוע לפניו ואם כן אין לו צורך לעדות כלל וכלל! מתרץ הרב על פי דברי שלמה המלך: **"אשר עשה האלקים את האדם ישר והמה בקשיו וזשכנות רבים"** (קהלת ז, כט) דהיינו בריאת האדם בצלם אלוהים העניקה לו את היושר האלוהי אשר מכוחו הוא מסוגל להשיג את מצוות ה' ללא שום סיוע נוסף. ראייה לדבר: אברהם אבינו, עליו אומר המדרש: **"זימן לו הקב"ה שתי כליותיו... והיו נובעות ומלמדות אותו תורה וחוכמה"** (בר"ד סא) מכאן אמרו חז"ל שקיים אברהם אבינו את התורה כולה, ואפילו מצוות דרבנן שבתורה שבעל פה. ואם כך לפני מתן תורה, על אחת כמה וכמה לאחר מתן תורה, הרי שהיא מסוגלת לסייע בעד האדם למצות עד תום את הפוטנציאל שבלבבו - היושר האלוהי הטבוע בו.

כיצד התורה מסייעת לאדם במטרה זו? בשתי דרכים: לפני העשייה ואחריה. לפני העשייה התורה מלמדת את האדם מהם המעשים שהוא נדרש לעשות, ומה המעשים שעליו להימנע מהם. לאחר העשייה התורה משמשת כפֶּלס שבאמצעותו הוא יכול לערוך ביקורת ובדיקה של מצבו הרוחני. אדם הרוצה לוודא שנפשו ישרה, עליו להתאים את עצמו לתורה על כל פרטיה ודקדוקיה, ולהבחין האם באמת יש התאמה בינו לבינה; אם ימצא דברים שלא מתאימים סימן שקיים פגם בישרותו הטבעית אשר ככל הנראה נגרם עקב ה'חשכנות הרבים' שבקשו בני האדם. זהו פירוש הביטוי 'והיה שם בך לעד', העד המיוחד הזה מעיד בך, כלומר אינו מעיד בפני שום גורם אלא משמש לך כסיוע להכיר ולבחון את עצמך. העד הזה יעזור לך לגלות האם היושר האלוהי המוטבע בלבך אכן יצא מהכוח אל הפועל, או שישנה סטייה כלשהיא - ואז תוכל לתקנה. נמצא שהדרך היחידה להגיע לישרות הטבעית היא באמצעות ה'פֶּלס' הנפלא הזה - התורה.

בימים אלו שקיבלנו במתנת שמים - עשרת ימי תשובה, ישנו ביטוי החוזר ונשנה פעם אחר פעם, הן בתפילות והן בברכת בן אדם לחברו: **'זכרנו לחיים, מלך חפץ בחיים, כתבנו בספר חיים למענך אלוהים חיים'**, **'וכתוב לחיים טובים...'**, **'תכתב ותחתם בספר חיים טובים'**, ועוד; אנשים מצפים לזכות בחיים. והנה התורה מבשרת לנו שיש לפנינו לא רק חיים, אלא גם **'חיים טובים'**:

"רֵאָה נָתַתִּי לְפָנֶיךָ הַיּוֹם אֶת הַחַיִּים וְאֶת הַטּוֹב" (דברים ל, טו) ולא רק זה: החיים והטוב שהתורה מבטיחה הינם כפולים; החיים - לשני עולמות כמאמר חז"ל: **"אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא"** (ברכות ה). והטובה גם היא כפולה; מצד עצמה התורה נקראת 'טוב', כמאמר חז"ל: **"אין טוב אלא תורה שנאמר: {משלי ד-ב} 'כי לקח טוב נתתי לכם תורתנו אל תעזובו'"** (שם ה), ומאידך היא הדבר הטוב והנכון ביותר שיש לעשות. ממילא תפילתנו **'וכתוב לחיים טובים כל בני בריתך'** היא בקשת חיים של אושר אמיתי - חיים של תורה.

יתירה מזו: כשאדם מעניק טובה לזולת, הרי שההיקף שמסוגלת טובה זו להקיף הינו מוגבל למספר מצומצם של אנשים, אך בשום אופן לא יוכל להטיב עם כל העולם; אולם הטוב המובטח בתורה יש בכוחו להעניק שפע של חיים וטובה לכל הבריאה, ואף לעולמות עליונים עד אין סוף.

והנה שלמה המלך הוסיף נוסף: לא רק שקיום התורה ולימודה מביאים ברכה לעולם כולו, אלא שבנוסף לכך: **"הִרְכִּיחַ דָּרְכֵי נְעָם וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שְׁלוֹם"** (משלי ג, יז) גם הדרך שבה הברכה יורדת אלינו, הינה דרך מלאה נעימות. עיקרון זה בא לידי ביטוי גם בפי ההלכתי כדלהלן.

כשחז"ל דנים איזה חלק מהאילן הוא **"כפות התמרים"** (ויקרא כג, מ) שהתורה מצווה ליטול בחג סוכות, מציעים שאולי הכוונה היא על 'כופרא', עץ כעין חרותא, אולם הצעה זו נדחתה עקב הכלל 'דרכיה דרכי נועם', ומסביר רש"י: **"ואלו עשויין כקוצים ויוצאין בהן עוקצין הרבה ומסרטין את הידים"** (סוכה לב). הוא הדין בזיהוי של **"עֵץ עֲבֹת"**, נדחתה הסברה שזהו צמח הנקרא 'הרדוף', והסיבה היא מפני שהעלים שלו חדים כמחטים ולא נתקיים הכלל 'דרכיה דרכי נועם'. ואם עדיין ישאל השואל: כיצד ניתן לומר ש'כל נתיבותיה שלום', הרי התורה מענישה בארבע מיתות בית דין על עבירות חמורות, ול"ט מלקות על העובר על איסור לאו, ופעמים שחייבים לצאת למלחמת מצוה או להרוס עיר הנידחת, וכו', האם לזה ייקרא 'נועם'?

תשובה לשאלה זו אפשר ללמוד מהגמרא (שבת קו.) הדנה בנושא שריפת בת כהן שזנתה, האם בנוגע להלכות שבת ביצוע פסק דין זה נחשב ל'קלקול' או ל'תיקון'. דעת רבי יהודה שם היא שהדבר אכן נחשב לתיקון, כיון שעל ידי הוצאה לפועל של העונש הזה אנו מתקנים אותה ואת עם ישראל כולו, שכן מבערים את הרע מקרבנו. אם בת כהן התדרדרה והגיעה לשפל שכזה, הרי שהדרך היחידה לתיקונה ולתועלת כלל ישראל היא זו שהתורה מורה לנו; משל למה הדבר דומה? לרופא שלעיתים נאלץ לבצע ניתוח כואב על מנת להציל את חייו של החולה, כך אותה בת כהן שזלזלה בבריאות נפשה וקלקלה כל כך, הרי שזו הדרך להבריאה אותה ואת העם כולו.

יתירה מזו, העולם נוהג להסתכל על כל אדם כיחידה נפרדת, כאילו העולם מורכב מפרטים רבים שאין ביניהם כל קשר. ולא היא, כל מה שברא הקב"ה בעולמו הם חלקים קטנים של 'גוף' אחד. לכן אם אנו דנים על פגיעה באישה שקלקלה, שהיא כדי להציל גורם אחר, דהיינו עם ישראל, מהרע הדבק בו, הרי שיש מקום לדון האם זוהי שריפה הצריכה לגופה או לא; אבל כשמתייחסים אל כל העולם כגוף אחד, הרי שאין כאן שני גורמים שאחד נתקן על חשבון השני אלא המעשה הינו למטרה אחת ויחידה: בריאות עם ישראל. כשנסתכל על טובת העם כולו, הרי שזה יהיה סימן לאחדות איתנה שבזכותה נחתם לחיים טובים.

שבת שלום וגמר חתימה טובה יצחק חלבה

עלון זה מוקדש לעילוי נשמת מו"ר שר התורה הרב שמריהו יוסף חיים בן פאשה מרים זצוק"ל ומו"ר הרב שלום כהן בן תופחה זצוק"ל ומו"ר הרב חיים מאיר בן מילכה זצ"ל ומו"ר הרב שמעון בעדני בן חביבה זצ"ל ומו"ר הרב שמעון גד אליטוב בן שושנה זצ"ל

לעילוי נשמת אאמו"ר אברהם (אלברטו) בן מרים חלבה, מרת אמי אולגה בת קלרה, יוסף הכהן בן קלרה, הרב גרשון אדלשטיין בן שרה, שאול בן מרים, הרב אליהו בן אהובה, מנחם מבשר בן הרב דוד ואסתר הי"ד, ריקרדו סלודור קוקו בן רחל, שלום בן יהודית, יעקב בן יהודה, יניב בן סימה, שלמה בן מטילדה, הג"ר יוסף שלום ב"ר אברהם וחיה מושא, הרב יעקב חי בן מרגלית, חיים שאול בן בתיא, שמעון שמעוני בן חנה, אברהם בצלאל בן רחל, הרב אברהם צוקרמן בן שרה, אריה לייב בן דבורה, חנניה בן חיים, הרב חנן פורת בן שולמית, משה סלים בן חתון, יחיא בן עישה, יוסף אדרי בן פריחה, אייל בן לאה, עמידור בן שרה, נתן בן דוד ולאה, עוזיאל זוסיא בן יעקב משה, מתתיהו מנחם בן לאה, ישראל בן לאה, יעקב בן מרים, אבנר יחיאל בן רחל, חיים בן יוסף דוד, גרשום בן חנה, מנשה בן שרה, מרדכי מורד בן חנה, מתוך בן מרים, מרדכי שמעון בן דאדא, שלמה בן פורטונה, מאיר ירחמיאל בן שמחה, מסעוד בן עליה, עמרם בן עישה, אילן בן יחזקאל, מנחם נחום בן אליעזר ליפא, יעקב בן עישה, שמעון בן עישה, אנריקה בן פאני, שלמה חי בן מזל טאוס, מורדכי שלום בן רחל, עמרם בן אסתר, הרב מרדכי אלישיב בן שושנה, זאב בן ברכה, משה בן פלור, אביאטר בן ברוך הי"ד, יצחק בן אסתר, ניר יהודה בן מיכל, יעקב בן מרים, יעקב בן רחל, יוסף בן חנה, ניסים בן חנה, משה בן מרים, אייל בן עירית תשרה הי"ד, יעקב נפתלי בן רחל הי"ד, גיל-עד מיכאל בן בת גלים הי"ד, דודי רחמים בן חנה, דוד הרוש בן לאה, יוסף ברוך בן תמר, יעקב בן נעומי, יצחק בן חנה, יהודה בן אסתר, שלמה בן שמחה, אליעזר בן צבי וציפורה, אליהו בן נעמי, שמעון בן דינה, בנימין בנדט בן יוסף, דוד בן שרה, מאיר טובי בן ליטא, נוריאל יחיאל גץ בן אסתר, אהרון בן סלחה, ניסים בן חנה, מאיר הכהן בן אריה, גבריאל בן גאולה, יונתן בן ציפורה, משה בן אשר ומרים, פנחס בן מרים, יעקב בן יהודית, פליקס אשר בן חביבה, משה בן אסתר, אלעד בן רבקה, רחמים בן זוהרה, שלום טוטיאן בן שרה, דניאל בן שרה, אילן הכהן בן חנה הי"ד, יעקב בן נעומי, יצחק בן חנה, דוד חי בן יפה, שלמה בן כזאלה, שלום בן שמחה, בנימין בן נדרה, לאה בת אליהו גרשון, אליס בת פריחה, מרים ספיר בת שמואל, יוסף בן שמחה, גבריאל יצקן בן מרים, ויצמן מור בן גורג'יה, דוד הרוש בן לאה, חנה בת דורית, צירל בת ישראל, שולמית דבורה בת שאול, תמר אולגה בת יעקב, שרת נוסרט (רבני) בת סנס, חסינה בת רחנה, פלורה בת לאה, הרבנית שפרה בת לאה, טליה חנה בת מלכה, שרה בת מרים, שרה חנה לוויזה בת פאני, שושנה בת רוזה, שרה רחל בת בוליסה, רחל בת רבקה, שרה בת רוחמה, שרה בת שולמית, ברוריה בת מרגלית, אילנה בת רחל, מזל פורטונה בת שרה, אלסירה בת שרה, שמחה בת אוז'ני, רחל בת סוליקה, יהודית בת עזיזה, אוז'ני בת רוזה, פרלה בת גוטי, שרה בת קיז'ה, שרה בת מרים, רחל בת שרה, ריינה בת אסתר, צילה בת פאינה, לאה בת בתיא, אסתר בת דונינה, גיטל בת שאול קלמן, יפה בת טאוס, עזיזה בת כזאלה, מזל טוב בת מסעודה, חנה בת זהבה, חסיבה בת תמר, חנה דינה בת מנחם, רחל בת יעקב, יהודית בת שרה, תמר בת שרה, יפה עזת בת מרים ת.נ.צ.ב.ה.

המעוניין לקבל כל שבוע את העלון בדואר אלקטרוני ניתן לשלוח בקשה למייל: jalabe2013@gmail.com ללא תשלום לזיכוי הרבים

השיחה נערכה על פי הבנתו של העורך. כל טעות או חסרון יש לתלות בעורך בלבד.

עלון זה יהיה מוקדש לרפואתה השלמה של אורלי בת דונה וסילביה רות בת אסתר